

¹ Tekst en foto's Ruud en Ina Metselaar – www.comomeerinfo.nl

Bellano

Geschiedenis

Het dorp, met ongeveer 3300 inwoners, ligt aan de monding van de Pioverna, op een geschikte plaats om het Valsassina te controleren. Uit opgravingen blijkt dat de plek al in de tijd van de Romeinen bewoond was. In 905 was het eigendom van de aartsbisschop van Milaan, die er ook een villa had. Evenals het Valsassina kreeg het vervolgens de Torriani als leenheren en kwam daarna rond eind twaalfhonderd onder de Visconti's. In 1370 kreeg Bellano het recht eigen statuten te maken. Het was in die tijd al een vrij belangrijke plaats, ommuurd en met vele palazzi.

In de eerste helft van de 15e eeuw, na de dood van de laatste Visconti, had de hele omgeving te lijden van de strijd van de Venetianen die het gebied in handen probeerden te krijgen. In 1447 plunderden ze ook Bellano. Bij de vrede van Lodi ging het leen echter over naar de nieuwe hertog van Milaan, Francesco Sforza. In 1480 nam Chiara Sforza het mee als huwelijkschat voor Pietro dal Verme en na zijn dood kwam het in 1533 als leen onder de Sfondriati. Ook onder deze heersers werd het nog meerder malen getroffen door rampen: in 1528 werd het dorp geplunderd door Gian Luigi Medici, de kasteelheer van Musso², de pest in 1576-1577 en in 1628, de plundering door de Spaanse hertog van Montalto in 1629 en door de Franse hertog van Rohan in 1634. Na de dood van de laatste Sfondriati in 1788 kwam het onder de Oostenrijkse regering. In 1834 werd de straatweg langs het meer aangelegd, die de verbinding van Milaan over de Stelviopas naar Wenen vormde. Hierdoor werd eindelijk de oostkant van het Comomeer bereikbaar voor het verkeer en begon een snelle ontwikkeling van de industrie, die nog verder werd bevorderd door de aanleg van de spoorlijn in 1892.

¹ Verzoeken om toezending per email aan: r.metselaar@comomeerinfo.nl

² Zie mijn boek *De Tre Pievi en het Valchiavenna* voor meer informatie over Il Medeghino

Een wandeling door het dorp

We beginnen de wandeling bij de aanlegsteiger van de batiscafo, op het piazza Grossi, bij het beeld van de schrijver Tomaso Grossi en de Jugendstil kiosk. Van hier volgen we de waterkant in zuidelijke richting langs de viale Grossi (er zijn hier verscheidene parkeermogelijkheden).

Tomaso Grossi

Zijn standbeeld staat bij de haven en we vinden zijn geboortehuis aan het eind van de via Cavour bij de onderdoorgang naar de via Manzoni. Grossi werd geboren in 1790 en overleed in 1853. Hij studeerde rechten in Pavia tot 1810, waarna hij zich geheel wijdde aan de dichtkunst. Hij werd sterk beïnvloed door Manzoni, wiens secretaris hij was van 1822 tot 1838. Daarna werd hij notaris en gaf hij het schrijven op. Hij kreeg grote bekendheid, maar bleef altijd in de schaduw van Manzoni staan.

Lopend langs de viale Grossi passeren we een aantal grote villa's. Op nummer 9 zien we de tuin (met palmboom) en de achterkant van villa Castelli (de ingang van de villa ligt aan de via Loreti) en daarna passeren we een huis op nrs. 11-15 met mooie balkons. Dit was tot begin 1900 het hotel Porta, en werd daarna gekocht door de Cotonificio Cantoni. Tegenwoordig is het verdeeld in een aantal appartementen.

De okergele villa op de hoek met het piazza Verdi heeft een grote palmentuin en de zijmuur van de tuin loopt door tot de via Rosetti. Ze werd gebouwd voor de familie Aureggi maar midden 1800 verkocht aan Mauro Pensa. Die liet de tuin met veel belangrijke bomen aanleggen en bouwde begin 1900 een extra verdieping op het huis.

Op de andere hoek van het Piazza Verdi, tegenover de kiosk, is het restaurant Pesa Vegia, genoemd naar het traditionele feest dat op Driekoningen in Bellano wordt gevierd.

*Links:
het
vroegere
hotel
Posta*

*Rechts:
Casa
Castelli*

Het feest van de Pesa Vegia

Op Driekoningen viert men in Bellano al vier eeuwen lang het feest van de Pesa Vegia, waarbij de optocht van de Drie Koningen door het dorp trekt. In de loop der jaren kwamen er verschillende veranderingen. Zo vindt er vanaf 1950 een voorlezing plaats van het edict door de Gouverneur vanaf het balkon van het gemeentehuis, ook is er een kerststal met levende dieren en het kasteel van Herodes. Het feest zou teruggaan tot 1605, toen de Spaanse Gouverneur een edict uitvaardigde waarin een besluit van het jaar daarvoor, over de invoering van een nieuw stelsel van gewichten ongedaan werd gemaakt. Hierop is de naam van het feest terug te voeren nl. het Oude Gewicht.

De legende wil dat de handelaren in het dorp sterk protesteerden tegen de overgang naar een nieuw stelsel van gewichten en een delegatie met een smeekeschrift naar de Gouverneur, de graaf van Fuentes, stuurden. Het hele dorp zat in spanning over de afloop van de missie en er had zich een grote menigte verzameld aan de oever van het meer. Toen men eindelijk de gondel met de afgevaardigden over het meer zag naderen, riep men zo luid mogelijk “Pesa vegia o pesa nova”? (het oude gewicht of het nieuwe?). Toen er werd teruggeroepen “Pesa Vegia!” brak er een luid gejuich los. Iemand bedacht dat het Driekoningen was en men maakte van de optocht met de Drie Wijzen een groot feest waaraan het hele dorp tot diep in de nacht deelnam.

*Links:
Villa
Aureggi*

*Rechts:
Villa
Bertarini
Monti*

In de via Loreti staat tegenover de villa Castelli, de grote villa Bertarini met een tuin vol zeer oude bomen. De ingang ligt aan de via Statale 10. De villa werd eind 1800 gebouwd voor de familie Pensa in neoklassieke stijl; het is nu het zomerverblijf van de familie Bertarini Monti. Ook de andere huizen dateren uit het eind van de 19^e eeuw, en voor zover ze niet omgebouwd zijn tot appartementencomplexen worden ze voornamelijk als zomerverblijf gebruikt.

Aan het eind van de viale Grossi bereiken we de zeilvereniging Circolo Vela Bellano. Deze vereniging, opgericht in 1970, zet een oude traditie voort door jaarlijks de Coppa Bellano te organiseren. Deze zeilwedstrijd werd voor het eerst georganiseerd in 1871 tussen Bellano en Dervio en is daarmee de oudste van Italië

De ‘Cotonificio’, tot 1985 was deze textiel­fabriek een belangrijke werkgever voor Bellano. Nu worden er af en toe culturele evenementen in georganiseerd, bijv. een opera-uitvoering

Na de brug over de rivier de Pioverna komen we in de wijk Coltugno met een klein openbaar strandje met daarnaast een groot bewaakt strand en zwembad, het Lido di Bellano. Hiernaast is een groenstrook die in de zomer druk worden bezocht en waaraan de grote toeristen jachthaven ligt. Aan het eind gaan we links af, door de via Martiri della Libertà en komen dan uit op de provinciale weg, die we naar links volgen. Nadat we opnieuw de Pioverna overgestoken zijn, ligt er rechts, naast de via Roma, het grote gebouw waar van 1870 tot 1985 de Cotonificio, de textielfabriek, was gevestigd. De huidige fabriek werd na een grote brand in 1895 opgetrokken in Moltrasio steen en wordt gezien als een mooi voorbeeld van industriële architectuur. Tegenwoordig wordt het gebruikt voor de organisatie van tentoonstellingen en recent werd er ook een opera in uitgevoerd.

De Cotonificio

In 1859 begonnen de Badoni uit Lecco een plaatwerkerij aan de voet van de Orrido (zie onder), gebruikmakend van de waterkracht van de Pioverna. In 1870 werden de gebouwen overgenomen door de familie Cantoni, die al eerder in Legnano (1830) en Castellanza (1845) textielfabrieken hadden geopend. Onder hun leiding groeide de fabrieken uit tot een onderneming, waar aan het eind van de 20^e eeuw 1500 mensen werk vonden in de spinnerijen, weverijen (1300 weefgetouwen!) en ververij. De onderneming groeide tot in de jaren '50, maar kreeg het vanaf de jaren '60 steeds moeilijker. Ook de overname door Montedison bracht geen redding en in 1985 moest ze de poorten sluiten.

We volgen de via Roma tot we links het park dell' Rimembranza inslaan. Hier staat een monument voor de oorlogsslachtoffers. Aan het eind van het parkje zien we recht voor ons de toren van de kerk van S. Marta** aan het piazza S. Giorgio, waar rechts de parochiekerk van de heiligen Nazaro, Celso en Giorgio** ligt.

De Romaanse kerk dateert in de huidige vorm uit 1342-1350. De 14^e eeuwse structuur is herkenbaar aan de gevel met zwarte en witte banden in het middenstuk. De kerk heeft een aantal opmerkelijke fresco's tegen het gewelf van het middenschip* en in de kapel links een mooi altaarstuk*, in de kapel rechts een schitterend veelluik** uit ca. 1525 en tegen de linkerwand van het priesterschap een tabernakel* uit de 15^e eeuw.

Voorgevel van de parochiekerk

De parochiekerk van de heiligen Nazaro, Celso en Giorgio**

De kerk uit de late Middeleeuwen werd verwoest door een overstroming van de Pioverna in 1341. Waarschijnlijk is de huidige kerk al snel daarna gebouwd, want er is een document uit 1348 met de namen van de ontwerpers, waaronder Giovanni di Ugo, de zoon van de bouwer van de S. Maria Maggiore in Bergamo. De voorgevel in witte en zwarte steen is typisch voor de 14e eeuw. Het grote glasrozet met fraaie terracotta omlijsting is vermoedelijk uit het tweede kwart van de 16e eeuw. Binnen zien we drie schepen met apsis. Tegen de linker wand van het priesterkoor staat een tabernakel* uit de 15e eeuw met afbeeldingen van een *Pietà*, de *Heilige Geest* en de *Engelen* met elegante lisenen met

allegorische motieven. In de kapel rechts hangt een doek uit begin 1500 met de *Madonna met Kind die de roos ontvangt van de heilige Rosa van Viterbo, in aanwezigheid van de heiligen Bartolomeus en Dominicus*. De kapel werd in 1355 gebouwd in opdracht van Gamba en heeft van deze opdrachtgever een recent gerestaureerd veeluik** met aan de bovenkant *Christus in Pietà* en twee *Engelen*, in de drie middencompartimenten de *Prediking*, de *Doop* en de *Onthoofding van de Doper*; in het onderstuk de *Geboorte*, de *Invoering van de naam* en de *Besnijing van de Doper*, afgewisseld met de *Vaders van de Kerk*. Het kostbare stuk werd tussen 1525 en 1530 gemaakt. Ook uit 1530 dateert het fresco met grotesken, symbolen en personen uit het oude testament, tegen het plafond van het middenschip*.

Rond 1570 werden verschillende verbouwingen aan de kerk uitgevoerd, waaronder een verlenging van de apsis (die waarschijnlijk eerst vierkant was). Onderdeel van de verbouwing was de kapel links, die vanaf 1610 zetel was van de Broederschap van de Madonna van de Rozenkrans. Deze gaf opdracht voor het grote altaarstuk*, gebeeldhouwd met de *Madonna met Kind*, *Engelen* en het beeld van de heiligen *Nazaro*, *Celsus*, *Joris en Ambrosius* (beschadigd door een diefstal). Meer naar voren twee veelluiken met vijf compartimenten, met de *Mysteries van de Rozenkrans* en de *Smartelijke Mysteries*. Ze zijn gemaakt door Cerano en Procaccini.

De overige werken in de kerk dateren vooral uit de 17e eeuw, waaronder de notenhouten biechtstoel. De kerk bezit ook vele kostbaarheden, waaronder een groot *Processiekruis*** van Pietro Lierni, twee kelken, waarvan één gedateerd 1375 met email, de tweede 16e eeuws en gegraveerd, en vele barokke gouden voorwerpen.

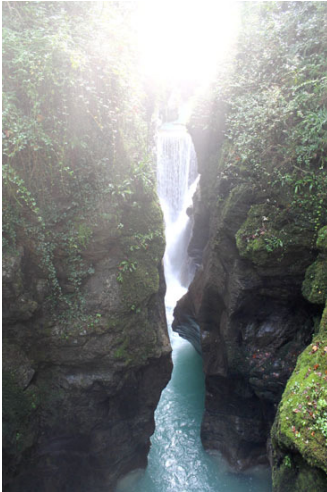
Veelluik in de kerk van de heiligen Nazaro, Celso en Giorgio

De Orrido

Rechts van de kerk loopt de via XXV Aprile met trappen omhoog naar de Orrido, waar het water van de Pioverna zich door een nauwe, diepe kloof slingert, een spectaculair gezicht dat u beslist niet mag missen!³ De rijke families uit Bellano hebben deze plek altijd gewaardeerd. Zo begonnen de Denti hier al in de 15^e eeuw met een smederij, waar ze gebruikmakend van de waterkracht, ijzer bewerkten dat afkomstig was uit de mijnen in het Valsassina. Bij de ingang van de kloof is nog iets te zien van de tuin die de Denti's hier in de 17^e eeuw lieten aanleggen. Ook Sigismondo Boldoni, een befaamd schrijver die van 1579 tot 1630 in Bellano woonde, had een tuin bij de kloof. Hij was het die door zijn werken de kloof al tot een toeristische attractie maakte.

Vanaf begin 1800 kwamen er ook andere industrieën die gebruikmaakten van de rivier, zozeer zelfs dat de uit Bellano afkomstige schrijver Antonio Balbiani dit gebied het “kleine Manchester aan het Lario” noemde. Als u nu de Orrido bezoekt ziet u er de grote buizen voor het water dat naar de waterkrachtcentrale stroomt.

³ Openingstijden: april-juni dagelijks 10-13, 14.30-19 u, daarnaast in juli-september ook 's avonds 20.45-22 u; oktober-maart zaterdag, zondag en feestdagen 10-12.30 en 14.30-17 u

Links: Foto van de kloof van de Orrido

Rechts: Afbeelding op het zgn. Huis van de Duivel aan het eind van de kloof

In 1998 kocht de gemeente het gebied van de Orrido aan, liet er voetpaden langs de rotsen aanleggen en verlichting, waardoor het een voor toeristen buitengewoon aantrekkelijk punt is geworden.

Het voetpad door de kloof is goed begaanbaar en geeft een prachtig gezicht op de imponerende watermassa die zo'n 50 meter lager door de kloof stroomt. Rechts stort het water uit een rotstunnel met donderend geraas via een waterval omlaag. Vooral na een regenperiode is de tocht een indrukwekkende ervaring. Aan het eind komt u op een veld omringd door platanen vanwaar u beneden enkele uithollingen in de rotsen ziet, waar zich smaragdgroen water heeft verzameld. Boven u ziet u het kleine kerkje van de heiligen S. Rocchus en Sebastiaan (zie onder).

Rond de kloof spelen verschillende verhalen. Zo wil de traditie dat hier de vermaarde krijger Taino zou rusten, begraven onder zijn schatten. Zijn metgezellen zouden de Pioverna een stukje hebben omgeleid om een graf voor hem te maken. Daarna werd dit graf bedekt met een grote steen en maakten ze de omleiding weer ongedaan. Volgens een ander verhaal zouden leden van de familie Denti bij de aanleg van hun tuin ook nissen in de rotswanden hebben uitgehakt waar de jonge vrouwen onzichtbaar waren voor indiscrete blikken. Dit verhaal vindt wellicht steun bij de vondst in een muur, van een vrouw die naakt, op een beringde vinger na, werd ontdekt bij opgravingen. De sinistere faam van de orrido komt echter vooral door enkele tragische gebeurtenissen van moord en zelfmoord. Beroemd is het verhaal van een vrouw uit Bellano die in de steek werd gelaten door een jonge edelman op wie ze verliefd was. In haar wanhoop sprong ze in de kloof toen haar geliefde met zijn nieuwe vriendin in een boot op weg was naar de riviermonding.

Ook is er nog de legende rond de kleine, vier verdiepingen hoge, toren aan het begin van de kloof, waarop enkele mythologische figuren, waaronder een sater, zijn afgebeeld. Zowel de oorsprong als het doel van de toren zijn onbekend, maar op een afbeelding uit 1834 is ze al te zien. Men noemt het hier "Casa del Diavolo", het Huis van de Duivel, omdat er zich duivelsriten en duistere missen zouden hebben afgespeeld. Een andere, meer prozaïsche interpretatie, is dat de eigenaars hier vele "galante" feesten organiseerden.

U kunt van de Orrido eventueel omhoog lopen naar het kerkje van S. Rochus en Sebastiaan dat volgens een inscriptie op de architraaf van het portaal, in 1489 werd gebouwd. Vanaf 1587 was het de zetel van de gelijknamige broederschap tot aan de sluiting in 1786. In 1969 is het gerestaureerd en is het heiligdom voor de gevallenen.

De kerk van de heiligen Rochus en Sebastiaan

Uit de inscriptie op het architraaf van het portaal blijkt dat men de bouw begon in 1489. Het werd gebouwd door een Venetiaanse broederschap die hoopte hiermee de voorbijgangers (het kerkje ligt aan de vroeger belangrijke route langs het meer, nu de wandelroute Sentiero del Viandante) te behoeden voor de pest. In 1786 werd het gesloten. Sinds de restauratie in 1969 is het gewijd aan de oorlogsslachtoffers van Bellano. Het bezit twee doeken van de Bellanese

schilder Giancarlo Vitali. Vermeldenswaard zijn het triomfkruis met het architraaf en het houten altaar met de *herrezen Christus en de heiligen Rochus en Sebastiaan*, vermoedelijk uit 1611.

Als we weer teruglopen langs de parochiekerk en het piazza S. Giorgio oversteken, komen we bij de 15e eeuwse kerk van S. Marta**. Deze heeft enkele kunstwerken van kunstenaars uit Lombardije, waaronder in het bijzonder de 16e eeuwse Pietà.

De kerk van S. Marta**

Tegenover de parochiekerk staat de kerk van S. Marta naast de vroegere, gelijknamige Broederschap, die nu het parochiecentrum is. De school wordt al in 1387 genoemd en de kerk wordt in 1455 genoemd in het verslag van een pastoraal bezoek. Van de in dit verslag genoemde decoraties zien we op de gevel nog een laat-gotisch *Pietà* en in de eerste kapel links een fragment met S. *Giacomo*. Het meest de aandacht trekkend is echter de groep met de *Pietà*** uit 1518, gemaakt door Giovanni Angelo Del Maino. De gevel, die ontstond na een draaiing van de as van de kerk, toont nog gotische boogjes en boven het portaal zien we een nis met een standbeeld van de *Doper* uit 1589. Enkele jaren eerder (1582) werd de prachtige decoratie van de vieringtoren⁴ aangebracht: aan de binnenzijde van de twee bogen de *Profeten* en de *Sibillen*; op de pendentieven⁵ de *Profeten*; op de tamboer⁶ de heiligen *Nazaro en Celso* en *Marta en Maria Magdalena*; in de nissen van het gewelf allegorische afbeeldingen en de *Engelen met passiesymbolen*. Uit de 17^e eeuw dateren de klokkentoren en enkele schilderijen, waaronder in de eerste kapel rechts de *verschijning van de Maagd met Kind aan S. Antonius van Padua**; op het hoofdaltaar de *Smeekbede van Marta en Maria tot Christus* en twee ronde schilderijen met S. *Johannes de Doper* en S. *Johannes Evangelist*.

Pietà in de kerk van St. Marta

We lopen nu langs de kerk over het piazza S. Marta, waar u tegenover de kerk het fraaie portaal van een zeer oud huis van een adellijke familie ziet en komen dan op de via Manzoni, de belangrijkste winkelstraat van Bellano. Als u hier tien meter naar links gaat, onder het poortje door bij het bord Macelleria, dan komt u in de via Cavour. Meteen links op de gevel van de slager is een gedenkbord bevestigd, waarop we lezen dat dit het geboortehuis van de schrijver Tomaso Grossi was. Op het aangrenzende huis ziet u nog een gedenksteen, deze ter ere van een bekende lokale grootheid, de schrijver, filosoof en medicus Sigismondo Boldoni, hoogleraar in Pavia (1597-1630).

⁴ Toren midden op de kruising van de kerk

⁵ Verbinding van de hoeken van de veelhoekige ruimte met de ronde koepel

⁶ Cylindervormige onderbouw onder de voet van de koepel

Een van de boeken van Boldoni is de 'Descrizione del Lario', een in het Latijn geschreven verhandeling over het Comomeer. Toen in 1627 de Gonzagha familie uitstierf, ontbrandde er een hevige oorlog, waarbij een leger van 40000 Duitse soldaten over de Alpen naar Milaan trok. Bij het meer gekomen verwoestten ze eerst Colico en plunderden ze vervolgens de dorpen langs het meer en trokken vanuit Bellano door het Valsassina naar Lecco. Als u De Verloofden van Manzoni heeft gelezen, herinnert u zich hoe de Landsknechten niet alleen de dorpen teisterden, maar ook overal de pest verspreidden. Boldoni schrijft hierover aan enkele vrienden: "We hadden geen nacht meer rust en geen dag verstreek zonder angst. Op de ene barbaarse soldatenstreek volgde de andere. De Lutherse woede verspreidt zich over Italië. Niets is meer heilig voor ze, niets is meer zeker. Huizen worden verwoest, de balken verbrand, het huisraad vernield, bomen geveld, het graan vertrapt, de oogst vernield. Waar je ook bent, zie je huilende mensen die alles zijn kwijt geraakt." Boldoni was zo bang dat hij op een nacht met twee vrouwen in slecht weer het meer overstak naar Bellagio, waar hij in het klooster van de Kapucijnen niet alleen de vrouwen in veiligheid bracht, maar ook zijn geld, zijn gedichten en zijn testament. Nog in dezelfde nacht slaagde hij erin terug te keren naar Bellano. Hoewel hij gespaard bleef voor de oorlogshandelingen, ontsnapte hij niet aan de pest, waaraan hij op 3 juli 1630 overleed, twee dagen voor zijn 33ste verjaardag.

Deur van een oud palazzo op de hoek van het piazza S. Marta en doorkijkjes in de via Manzoni

Weer terug onder de boog door, slaan we links af en volgen we de via Manzoni. Al snel is er rechts een hof waar een trapje met een fraaie balustrade naar de ingang van het Casa dei Lavoratori leidt. Dit was de sociëteit van de arbeiders in de katoenfabriek. Het is al vele jaren niet meer in gebruik en begint al tekenen van verval te tonen. Binnen moeten mooie kamers zijn met prachtig gedecoreerde plafonds. Nog iets verder rechts, bij nr. 70, passeert u met binnenplaats met een hoge palmboom, Aan het eind buigt de via Manzoni naar rechts naar de via Plinio, waar de vroegere kerk S. Nicolaas ligt. De kerk is niet meer als zodanig in gebruik en wordt door de gemeente nu als cultureel centrum gebruikt. Ze bevat enkele mooie fresco's. Voordat u bij de kerk komt is er rechts een zijstraatje, de via Plinio, waar meteen de boog in het midden van de straat opvalt. Boven de boog is de Madonna met Kind afgebeeld. Men onderstelt dat ze is opgericht omdat dit de oude route is die naar de bedevaartskerk van Lezeno leidt (zie onder).

Teruglopend naar de via Manzoni bereiken we via de eerste zijstraat rechts, de via Boldoni, het meer. Tegenover de via Boldoni staat een zuil met de buste van de eerder genoemde, gelijknamige schrijver. We passeren eerst de Oude haven die al dateert uit de middeleeuwen. In de beschrijving van het meer van Paolo Giovio, uit 1537, zegt hij al dat achter de twee stenen pieren een hele vloot kan schuilgaan. Tegenover het haventje ligt het gemeentehuis met daarnaast de rode villa Redaelli. De villa werd begin 1900 gerestaureerd en verdeeld in huurappartementen. U ziet er fraaie gietijzeren balkons.

Circolo dei lavoratori in de via Manzoni

Oude foto van de haven van Bellano

Vroegere villa van de familie Redaelli, nu appartementengebouw

De buurtschappen

Tot de gemeente behoren de buurtschappen Biosio, Bonzeno, Costa, Grabbia, Lezzeno, Ombriaco, Oro, Pendaglio, Pennaso, Pradello, Rivalba en Verginate. Enkele hiervan zal ik kort beschrijven.

Als u aan de noordzijde van Bellano de provinciale weg SS66 in de richting Vendrogno neemt dan komt u achtereenvolgens in de buurtschappen Lezzeno, Valletta, Gora en Pradello.

Aan de noordzijde van Bellano gaat de provinciale weg SS66 omhoog richting Vendrogno. In de tweede bocht ligt nog de mooie villa Larissa, gebouwd voor een ingenieur van de naburige zijdeveverij. Tegenwoordig is ze eigendom van de familie Lambrugo.

Villa Larissa

De kerk van de Madonna in Lezzeno

Lezzeno

Als u de weg enkele kilometers volgt dan komt u in Lezzeno waar een bekend bedevaartskerkje staat. Op 6 augustus 1688 zou de gipsen Madonna in het kapelletje van Lezzeno gehuld hebben. Ter ere daarvan werd er in 1690 begonnen met de bouw van een kerk* naar ontwerp van Giovanni Battista Quadrio en voltooid in 1704. Het heiligdom heeft een elegante structuur met een kleine klokkentoren en intern een sierlijke, robuuste classicistische toon. Uit de eerste fase dateren nog het hoofdaltaar (1746), het altaar van S. Jozef links, het altaar van S. Anna en S. Joachim rechts, de notenhouten biechtstoelen en vele ex-voto's.

Ombriaco

Als u de SS66 richting Lezzeno rijdt, dan vindt u iets voor dit buurtschap een afslag rechts, de Strada Alta di Ombriaco. Ombriaco is een karakteristiek plaatsje van zeer oude herkomst. Er staat een 15^e eeuwse kerkje gewijd aan de heiligen Bernardinus en Sebastiaan met op het altaar een 17^e eeuwse doek dat de *Madonna met Kind en de heiligen Bernardinus en Sebastiaan* uitbeeldt.

Pradello

De SS66 richting Vendrogno loopt via de buurtschappen Lezzeno, Valletta, Gora omhoog naar Pradello, op circa 350 m boven het meer, waar u een prachtig uitzicht heeft over de omgeving. Er staat een kerkje gewijd aan San Carlo Borromeo, gebouwd in 1611.

Oro

Oro ligt aan de provinciale weg naar Dervio. Het is echter interessanter om de oude weg te nemen die iets hoger boven het meer loopt: de SS66 heeft in Bellano de naam Via Al Ca'; op het punt waar de SS66 met een scherpe bocht richting Lezzeno gaat, kunt u rechtdoor de Strada Nuova per Oro rijden. Dit is een panoramische route vanwaar u beneden een 16^e eeuwse kerkje gewijd aan S. Gottard ziet. Het werd bekend door de vondst van een antiek missaal met een aantekening over de verwoesting in 1341 van de kerk van de heiligen Nazzaro en Celsus door de rivier de Pioverna. Het gehucht was vroeger bekend om zijn molens, waarvan nu nog enkele ruïnes zijn terug te zien.

Nog iets verder richting Dervio liggen de buurtschappen Grabbia, Pendaglio en Verginate:

Pendaglio

Dit ligt aan de weg die de Landsknechten in 1629 namen op hun weg naar Lecco. De kerk van S. Dominicus werd in 16801 door schenkingen van de inwoners gebouwd.

Verginate

Het komt al in zeer oude documenten voor als buurtschap van Bellano en bestaat nu uit een handvol huizen, gelegen in een schitterend landschap met uitzicht over de noordelijke tak van het meer.

Pennaso

Dit ligt aan de weg naar het Valsassina. Het is bekend door de poort waar de inwoners van Bellano en omgeving de soldaten van de Republiek S. Marco tegen wisten te houden.

Ten zuiden van Bellano liggen de buurtschappen Biosio, Rivalba en Bonzeno. Om deze te bereiken neemt u de provinciale weg naar het Valsassina SS62, die ook naar de autoweg Colico – Lecco leidt. Nog voor u de afslag naar de SS36 bereikt, komt u in Bonzeno.

Bonzeno

Het gehucht biedt een fraai panorama. Er staat een 13e eeuwse kerk gewijd aan Sant' Andrea met in het interieur een 13^e eeuwse *kruisbeeld** van notenhout en een *Madonna met Kind* uit begin 1500. Langs de weg die naar het kerkje voert zien we de Kruiswegstatie.

Biosio

Blijf de weg naar het Valsassina vervolgen tot u naar rechts een afslag naar Biosio krijgt. Het is ook mogelijk vanuit Bonzeno naar Biosio te rijden. Hier staat de kerk van S. Franciscus van Paola en Filippo Neri uit 1763.

Rivalba

Vlak bij Biosio ligt Rivalba. Volgens historici was er vroeger op deze plaats een zwavelhoudende bron, de Tartavallino genaamd. Hiervan is echter geen spoor meer te vinden. Er staat een kerkje uit de tweede helft 18^e eeuw met het originele grondplan en een gebogen gevel. Het aan de heilige maagd gewijde kerkje is van binnen opnieuw gedecoreerd.

Het Sentiero del Viandante

Een uitstekende manier om de verschillende buurtschappen te bereiken is om een wandeling over dit voetpad te maken (de rode stippellijn op de plattegrond). Startpunt in Bellano is het kerkje van S. Rochus, boven de Orrido. Het pad gaat links van de kerk, langs de begraafplaats over een steile trap omhoog naar Ombriaco (324 m) en vandaar via Lezzeno, Oro, Verginate, Rochi, Chignolo naar Dervio, waar het uitkomt op de via Duchesne d'Aosta (zie Nieuwsbrief 6(2011)).

Ringraziamento

Esprimo anche la mia conoscenza alla signora Valsecchi, assessore al cultura di Bellano, che ha provvisto per me una visita guidata dalla signora Forlin.

Ringrazio la signora Bertarini Monti per l'aiuto con l'identificazione delle ville e il signor Balbiani per l'informazione sulla storia di Bellano.

Plattegrond van Bellano